

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **X.**, zastoupen Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 8. 2024, č. j. 29 A 85/2022-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutí ze dne 27. 9. 2022, č. j. MV-151285-6/SO-2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaná zamítla odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 29. 7. 2022, č. j. OAM-7111-72/TP-2015 (dále jen „rozhodnutí I. stupně“). Rozhodnutím I. stupně byla podle § 75 odst. 2 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k trvalému pobytu, a to pro nesplnění podmínky trestní zachovalosti dle § 174 zákona o pobytu cizinců.

II.

[2] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu, kterou Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“) zamítl. Krajský soud úvodem svého rozsudku konstatoval, že

nesplnění žalobcovy trestní zachovalosti není mezi účastníky sporné. Žalobce činil sporným, že neudělení trvalého pobytu nepředstavuje nepřiměřený zásah do jeho rodinného a soukromého života. Krajský soud neshledal, že by se v daném případě jednalo o takový zásah. Krajský soud konstatoval, že žádné ze stěžovatelových dětí nemá uděleno jakékoli pobytové oprávnění a tyto tak pobývají na území republiky nelegálně. Manželka žalobce taktéž nemá na území povolen pobyt, a navíc odcestovala dobrovolně na území domovského státu. Děti žalobce jakožto občané Turecka mají možnost vykonávat školní docházku na území domovského státu, kde nyní pobývá též jejich matka. Dále se krajský soud neztotožnil ani s žalobní námitkou ohledně hrozby trestního stíhání v zemi původu. Nemožnost návratu do země původu deklaroval již roku 2008, 2009 a 2010 a přitom z výsledku během tohoto řízení (OAM-711-9/TP-2015) je zřejmé, že bez problémů vycestoval nejen zpět do země původu, ale také opět vycestoval s cestovním dokladem z Turecké republiky. Proti žalobci není vedeno extradiční řízení. Souhrnně se tedy krajský soud ztotožnil s posouzením věci žalovanou. Ani podle krajského soudu nic nenasvědčovalo tomu, že by neudělení trvalého pobytu znamenalo natolik významný zásah do soukromého a rodinného života žalobce a správní orgány podle krajského soudu tedy postupovaly v souladu se zákonem, pokud zamítly jeho žádost o vydání povolení k trvalému pobytu. Rozsudek krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel předně rozporoval přezkoumatelnost rozsudku krajského soudu. Krajský soud se zcela nedostatečně vypořádal s argumenty o zásahu do soukromého a rodinného života. Krajský soud se – shodně jako správní orgány, nezabýval rodinnou situací stěžovatele a jeho dětí v Turecku, ani vztahem, který jeho děti mají ke své matce a k České republice. V tomto rozsahu nebyl proveden ani žádný důkaz. Krajský soud se nedostatečně vypořádal též s posouzením porovnání veřejného zájmu na neudělení trvalého pobytu a soukromého zájmu stěžovatele. Krajský soud – shodně jako žalovaný – neprovedl přezkoumatelnou úvahu o pravosti předložených dokumentů, osvědčujících dle stěžovatele hrozbu pronásledování při návratu do vlasti. Stěžovatel dále zpochybňoval právní závěry krajského soudu. Stěžovatel nesouhlasí, že krajský soud, resp. žalovaná, nemohli zohlednit délku řízení. V době podání žádosti, tedy v roce 2015, stěžovatel podmínky splňoval. Z obdobných důvodů nemůže obstát závěr krajského soudu o nedostatku vazeb na území ČR z důvodu, že i děti stěžovatele jsou zde bez pobytového oprávnění. Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, jakým způsobem krajský soud vypořádal rozpor mezi veřejným zájmem na neudělení pobytového oprávnění stěžovateli a zásahem do soukromého zájmu žalobce. Závěr správního orgánu I. stupně, aprobovaný krajským soudem, o tom, že si stěžovatel může opatřit jiné pobytové oprávnění, neodpovídá konstantní judikatuře správních soudů.

IV.

pokračování

[4] Ke kasační stížnosti se vyjádřila žalovaná, která navrhla její zamítnutí. Odkázala na spisový materiál, své rozhodnutí i vyjádření k žalobě. Rozsudek krajského soudu je podle ní řádně odůvodněn.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Před samotným hodnocením věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel v průběhu řízení o kasační stížnosti doložil změnu jeho jména i příjmení, kterou vzal Nejvyšší správní soud na vědomí a odpovídajícím způsobem upravil záhlaví zdejšího rozsudku.

[8] Rovněž Nejvyšší správní soud považuje za nutné korigovat závěr krajského soudu o tom, že správní orgány ve výrocích svých rozhodnutích uváděly chybný odkaz na zákonné ustanovení, když nerefletovaly změnu pobytového zákona provedenou zákonem č. 222/2017 Sb. s účinností od 15. 8. 2017. Podle krajského soudu tak měla být stěžovatelova žádost zamítnuta podle § 75 odst. 1 písm. e) pobytového zákona, namísto § 75 odst. 2 písm. c), neboť uvedenou novelou došlo k přesunutí zamítnutí žádosti z důvodu nesplnění podmínky trestní zachovalosti z odst. 2 do odst. 1 (srov. body 17 až 20 rozsudku krajského soudu).

[9] Krajský soud ve svém závěru však přehlíží přechodné ustanovení uvedené novely, podle kterého se řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti novely a do tohoto dne neskončená se mají dokončit a práva a povinnosti s ním související se mají posoudit podle pobytového zákona, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti novely (srov. část první, čl. II, bod 1 novely, srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2018, č. j. 6 Azs 331/2017-19). Správní orgány tedy postupovaly správně, pokud rozhodovaly podle staršího znění pobytového zákona, a tedy zamítly stěžovatelovu žádost podle § 75 odst. 2 písm. c). Tato korekce rozsudku krajského soudu však není důvodem pro zrušení rozsudku, neboť jak již totiž konstatoval i krajský soud v bodu 19 svého rozsudku, obě ustanovení byla obsahově shodná a zmíněnou novelou pobytového zákona došlo pouze k přesunu ustanovení z odst. 2 do odst. 1. Krajský soud v nynější věci rovněž přezkoumal stěžovatelovu žalobní argumentaci směřující proti nepřiměřenosti zamítnutí jeho žádosti z pohledu zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života, proto není třeba rozsudek krajského soudu z tohoto důvodu rušit a lze jej ze strany Nejvyššího správního soudu přezkoumat.

[10] Případnými neshledal Nejvyšší správní soud ani další námitky dovozující nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, ke které je kasační soud povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek

relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský (městský) soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Dle konstantní judikatury se za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů považuje především takové rozhodnutí, v němž nebyly vypořádány všechny žalobní námitky; dále rozhodnutí, z jehož odůvodnění není zřejmé, proč právní argumentaci účastníka řízení soud považoval za nedůvodnou a proč žalobní námitky považoval za liché, mylné či vyvrácené, rozhodnutí, z něhož není zřejmé, jak byla naplněna zákonná kritéria, případně by nepřezkoumatelnost rozhodnutí byla dána tehdy, pokud by z něj nebylo zřejmé, které podklady byly vzaty v úvahu a proč (viz například rozsudky ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, č. 1389/2007 Sb. NSS, ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298, č. 1119/2007 Sb. NSS, či ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, č. 386/2004 Sb. NSS).

[11] Nejvyšší správní soud takové vady napadeného rozsudku v dané věci neshledal. Rozhodnutí krajského soudu je srozumitelné a je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Sám stěžovatel přitom své závěry o nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu značným způsobem podrývá, neboť se zcela konkrétními závěry věcně polemizuje. V rozsahu nedostatečného posouzení rodinných vazeb sice stěžovatel uvádí, že krajský „soud nezohlednil námitky“ (srov. 4. a 5. odstavec na 4. straně doplnění kasační stížnosti), záhy však vysvětluje, proč považuje právní názor krajského soudu za nedostatečný. Nejvyšší správní soud dále upozorňuje, že všemi těmito skutečnostmi se krajský soud ve svém rozsudku zabýval. Vysvětlil, proč se ztotožnil s posouzením věci žalovanou a správním orgánem I. stupně, resp. proč neshledal žalobní námitky důvodnými. Krajské soudy jsou přitom oprávněny převzít závěry správních orgánů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47). Není současně pravdou, že by krajský soud pouze převzal závěry žalovaného. Krajský soud provedl náležitý (individualizovaný) soudní přezkum, v rámci něhož koncipoval vlastní argumentaci k uplatněným námitkám (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003-51, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, atp.). To platí i o argumentaci k tvrzení adaptaci stěžovatelových dětí. V bodě 27 krajský soud aproboval závěr o možnosti adaptace dětí stěžovatele reprodukováný v bodě 27 rozsudku, avšak dodal k němu vlastní posouzení v bodě 36, přičemž konkrétně vypořádal i skutečnosti akcentované stěžovatelem (např. adaptaci na cizí prostředí i vzdělávání v novém jazyce). Krajský soud se následně nejen přezkoumatelně, ale i rozsáhle věnuje intenzitě zásahu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života, resp. (slovy stěžovatele) provádí „přezkoumatelné posouzení zájmu na ochraně jeho soukromého a rodinného života oproti zájmu společnosti na zamítnutí jeho žádosti o trvalý pobyt.“ Tomu se krajský soud výslovně věnuje v bodech 32–37 svého rozsudku. Nepřezkoumatelné nejsou ani závěry krajského soudu týkající se hrozby stíhání při návratu do země původu. Uvedenému se krajský soud výslovně věnuje v bodě 39 svého rozsudku, kde uvádí, že institut trvalého pobytu neslouží k ochraně před hrozbou pronásledování v zemi původu, protože jsou související úvahy irelevantní pro předmět řízení. Nejvyšší správní soud z procesní opatrnosti vzhledem k nepřiliš jasné formulaci stížních námitek uvádí, že tento závěr je i věcně správný a odpovídá judikatuře zdejšího soudu. V rozsudku ze dne 24. 9. 2015, č. j. 6 Azs 163/2015-47, bod 24, zdejší soud uvedl: „Je-li následně – v důsledku povinnosti opustit území státu – ve hře ohrožení nějakých základních práv (např. práva na život, práva nebýt

pokračování

podroben mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, nebo koneckonců i práva na respektování soukromého a rodinného života), slouží k jejich ochraně jiné právní prostředky (poskytnutí mezinárodní ochrany, jiné pobytové tituly, např. za účelem strpění pobytu pro existenci překážek vycestování atp.).“

[12] Vadu řízení před krajským soudem nepředstavuje ani neprovedení důkazu ohledně rodinných vazeb a pravosti dokumentů prokazujících pronásledování stěžovatele v zemi původu. Stěžovatel žádné takové důkazy v řízení před krajským soudem nenavrhoval. Z povahy věci tedy jejich neprovedení tedy nemůže představovat vadu řízení. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud v souladu se zákonnými požadavky stěžovatele vyzval, aby vyslovil svůj nesouhlas s projednáním věci bez ústního jednání (které by z povahy věci mohlo být jediným místem pro provedení důkazů), a to přípisem obsaženým na č. l. 14 spisu krajského soudu. Stěžovatel svůj nesouhlas ve lhůtě (ani nikdy později) nevyslovil.

[13] Stěžovatel dále namítá nedostatečné podklady rozhodnutí žalované, resp. správního rozhodnutí I. stupně stran rodinných vazeb v Turecku.

[14] Nejvyšší správní soud v rozsahu první námítky aprobeje závěr krajského soudu uvedený v bodě 31 napadeného rozsudku: „*Nutno poukázat na to, že v souzeném případě jde o řízení zahájené na žádost, a je proto především na žadateli, aby předestřel přesvědčivé důkazy, proč mu má být vyhověno.*“ Uvedené posouzení plně odpovídá judikatuře Nejvyššího správního soudu. Zdejší soud např. v rozsudku ze dne 24. 5. 2022, č. j. 3 Azs 246/2020-39, uvedl: „[S]právní orgány byly při svém rozhodování povinny vážit přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele. [...] V této souvislosti ovšem také platí, že břemeno tvrzení tíží primárně žadatele o konkrétní pobytové oprávnění – je to totiž sám žadatel, kdo disponuje relevantními informacemi ze svého soukromého a rodinného života a kdo nejlépe může vylíčit specifika svého soukromého a rodinného života do té míry, aby mohla být položena ‚na misku vah‘ proti veřejným zájmům, které naopak brání udělení pobytového oprávnění. Jde o informace z jeho vlastní soukromé až intimní sféry (pokud by šlo například o informace týkající se zdravotního stavu žadatele a příslušníků jeho rodiny), jejichž sdělení závisí výlučně na vůli žadatele. Jinak řečeno, je to primárně žadatel, kdo má povinnost správnímu orgánu uvést informace ze svého soukromého a rodinného života, o nichž se domnívá, že jsou pro posouzení věci relevantní a byly by případně způsobilé převážit nad jinými zájmy a hledisky.“ Jak správní orgán I. stupně, tak žalovaná těmito východiskům dostáli. Oba správní orgány se zabývaly rodinnou situací žalobce v intencích jeho sdělení. Vadu skutkových zjištění správních orgánů nemůže zakládat ani skutečnost, že dle (nepodloženého) tvrzení stěžovatele byly jeho děti v roce 2024 svěřeny příslušným tureckým soudem do péče stěžovatele. Žalovaná rozhodovala podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí (k tomu srov. níže), a nemohla tak uvedenou skutečnost zohlednit.

[15] Pokud pak jde o argumentaci o nutnosti zhodnotit pravost podkladů, kterými žalobce prokazoval důvodnost své obavy o pronásledování při návratu do země původu, musí Nejvyšší správní soud uvést, že tato je nepřipustná, neboť nebyla uplatněna v žalobě. Nepřipustné jsou totiž § 104 odst. 4 s. ř. s. takové důvody kasační stížnosti, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jedná se o projev zásad koncentrace a dispozitivnosti v řízení o kasační stížnosti. Smyslem

těchto zásad je postavit najisto rozsah důvodů, na jejichž základě bude soud přezkoumávat rozhodnutí správního orgánu (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78), respektive Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu. Současně se jedná o projev zásady kontradiktornosti řízení a rovnosti účastníků (§ 36 odst. 1 s. ř. s.). Koncentrace řízení spolu se zásadou dispoziční přispívají k rychlému a efektivnímu rozhodování správních soudů, a tím k účinné ochraně veřejných subjektivních práv, která je jejich hlavním úkolem. Uvedené zásady rovněž přispívají k racionalizaci a efektivnosti řízení před správním soudem tak, aby nedocházelo k jeho zbytečnému prodlužování, a to například dodatečným předkládáním dalších tvrzení, názorů a důkazů, které mohly být bez větších obtíží účastníky řízení uplatněny již dříve (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 2732/15). Jak uvedl sám Ústavní soud v právě zmíněném nálezu: *„Po aktivně legitimovaných účastnících předcházejícího žalobního řízení lze tedy spravedlivě žádat, aby uplatnili veškeré důvody nezákonnosti správního rozhodnutí již v řízení před soudem prvního stupně. Pokud tak neučiní, je legitimní, že z hlediska možnosti uplatnění argumentace v dalším stupni ponese případné nepříznivé následky s tím spojené, neboť správní soudnictví je založeno na zásadě, že správní soud z vlastní iniciativy nepřezkoumává správní rozhodnutí nad rámec vymezený žalobcem a nenahrazuje žalobcovu iniciativu.“* Ústavní soud dále v usnesení ze dne 27. 9. 2023, sp. zn. III. ÚS 1843/23, konstatoval: *„Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně potvrdil zásadu dispozitivnosti a koncentrace řízení před Nejvyšším správním soudem s tím, že právo na soudní ochranu není právem absolutním, které by jednotlivci náleželo kdykoli, za jakýchkoli okolností a bez jakýchkoli omezení, ale že podmínky jeho výkonu mohou být omezeny zákonem (čl. 36 odst. 4 Listiny; také např. usnesení ze dne 18. 7. 2023, sp. zn. III. ÚS 861/23, bod 10; či usnesení ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. IV. ÚS 442/22, bod 8). Postup stěžovatele, který v žalobě uplatnil námitku týkající se pouze formálních náležitostí poskytnuté informace, a až v pozdějších fázích řízení ji doplňoval o věcné argumenty, je v rozporu s uvedenými zásadami ovládající řízení ve správním soudnictví (obdobně usnesení ze dne 12. 5. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1739/21, bod 16).“* Odkázat lze též na nálezy ze dne 27. 6. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 12/99, v němž Ústavní soud dispoziční zásadu a také princip koncentrace řízení ve správním soudnictví neshledal neústavním. Pouze z procesní opatrnosti Nejvyšší správní soud dodává, že již výše osvětlil celkovou irelevanci tvrzení o potenciálním pronásledování stěžovatele po návratu do vlasti pro nyní souzenou věc.

[16] Stěžovatel dále zpochybnil závěr krajského soudu, že nemůže hodnotit námitky týkající se délky řízení o žádosti o povolení k trvalému pobytu. S tím stěžovatel nesouhlasí. Nepřiměřená délka řízení je podle něj způsobila zasáhnout do soukromého a rodinného života jeho i jeho rodiny, a krajský soud ji měl zohlednit. Stěžovatel podle svého přesvědčení v roce 2015, kdy podal žádost o povolení k trvalému pobytu, splňoval všechny podmínky pro jeho udělení. Podle krajského soudu se stěžovatel rovněž odvolává na své děti, které však v České republice rovněž nemají žádné pobytové oprávnění. Ani s tímto závěrem však stěžovatel nesouhlasí, neboť jeho děti nedisponují žádným pobytovým titulem rovněž z toho důvodu, že správní orgány i v jejich případě vydávají nezákonná rozhodnutí, která jsou posléze rušena. V současné době mají v řízení svoji žádost o povolení k trvalému pobytu pouze děti žalobce Z. E. a F. E., když zbývající děti nemohly v řízení pokračovat z důvodu vypršení platnosti jejich cestovního dokladu. V současné době jsou tyto děti žadateli o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu.

pokračování

[17] Otázkou, zda se splnění podmínek pro vyhovění žádosti o pobytové oprávnění posuzuje již ve vztahu k okamžiku podání žádosti, či až k okamžiku vydání rozhodnutí, se zdejší soud zabýval v rozsudku ze dne 4. 2. 2021, č. j. 1 Azs 500/2020-24. Konstatoval v něm, že „splnění podmínek těchto ustanovení je třeba posuzovat na základě skutkového stavu v době rozhodování správních orgánů. Tento způsob rozhodování vyplývá přímo z povahy správního řízení, které směřuje k vydání konstitutivního správního rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 68/2008-126, č. 1786/2009 Sb. NSS, ze dne 8. 3. 2019, č. j. 7 Azs 209/2018-37, ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79, ze dne 9. 1. 2019, č. j. 9 As 362/2018-37, či ze dne 3. 6. 2020, č. j. 10 Azs 374/2019-33). Rozhodnutí o udělení pobytového oprávnění je rozhodnutím s konstitutivními účinky, a proto teprve právní mocí takového rozhodnutí je cizinec oprávněn pobývat na území České republiky na základě jím požadovaného pobytového titulu. Postup správních orgánů, v rámci kterého posuzují splnění podmínek až ke dni vydání rozhodnutí, plně odpovídá povaze takového rozhodnutí. Opačný postup správních orgánů by byl zjevně neudržitelný, neboť by byl v příkrém rozporu s ústavním principem právní jistoty a předvídatelnosti práva (viz rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017-37, či ze dne 8. 3. 2019, č. j. 7 Azs 209/2018-37).“ I v souzené věci přitom žalovaná, resp. správní orgán I. stupně posuzovali věc v souladu s uvedeným, tedy podle právního a skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí. K opačnému postupu neexistoval žádný důvod. Nejvyšší správní soud též považuje za nutné poukázat, že uvedené závěry byly vysloveny v kontextu řízení, kdy plynutím času došlo ke ztrátě nezletilosti žadatele o pobytové oprávnění. V souzené věci však nejde o plynutí času a stárnutí stěžovatele, ale o skutečnost, že v mezidobí od podání žádosti a vydání rozhodnutí stěžovatel byl stěžovatel pravomocně odsouzen za trestný čin. Jinými slovy, pokud judikatura zdejšího soudu neshledává důvod k prolomení obecných východisek správního rozhodování v případech zániku nezletilosti (srov též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2023, č. j. 2 Azs 248/2023-30, bod 14), a *minori ad maius* nemůže shledat důvody k takovému prolomení v případě zániku trestní záchovalosti. Z prakticky stejných důvodů pak není relevantní poukaz na délku řízení o pobytových oprávněních dětí stěžovatele. Stěžovatel nečiní sporným, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí ani jedno z dětí stěžovatele nepobývalo na území České republiky na základě platného pobytového oprávnění.

[18] Před vypořádáním dalších námitek považuje soud za vhodné shrnout předmět řízení před správními orgány.

[19] Rozhodnutím I. stupně byla podle § 75 odst. 2 písm. c) zákon o pobytu cizinců zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k trvalému pobytu, a to pro nesplnění podmínky trestní záchovalosti dle § 174 zákona o pobytu cizinců, což aprobovala i žalovaná napadeným rozhodnutím.

[20] Podle § 75 odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců (ve znění účinném do 15. 8. 2017) platilo, že *ministerstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu dále zamítne, jestliže cizinec nesplňuje podmínku trestní záchovalosti (§ 174), za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince.*

[21] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců v relevantním znění platilo, že *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk,*

zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.

[22] Nejvyšší správní soud konstatuje, že není sporu o tom, že stěžovatel nesplňuje podmínku trestní zachovalosti. Okresní soud v X. shledal stěžovatele rozsudkem ze dne 29. 6. 2020, sp. zn. X., vinným ze spáchání přečinu vydírání dle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, přečinu ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu výtržnictví dle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Stěžovatel byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání 3 let a též byl odsouzen k peněžitému trestu ve výměře 37 350 Kč. Dále Okresní soud v X. shledal stěžovatele rozsudkem ze dne 23. 9. 2021, sp. zn. X, vinným z přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Tento rozsudek však byl zrušen usnesením Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2022, sp. zn. X. Pro stěžovatelovu trestní zachovalost má tedy význam jen rozsudek Okresního soudu v Jihlavě, který nabyl právní moci a kvůli kterému tedy stěžovatel podmínku trestní zachovalosti nesplňuje – srov. § 174 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, podle kterého se za trestně zachovalého považuje cizinec, který nemá ve výpisu z evidence Rejstříku trestů záznam, že byl pravomocně odsouzen za spáchání trestného činu.

[23] Předmětem sporu však stěžovatel činí nepřiměřenost zamítnutí jeho žádosti z pohledu zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života. Krajský soud podle stěžovatele dostatečně neposoudil zájem na ochraně jeho soukromého a rodinného života oproti zájmu společnosti na zamítnutí jeho žádosti o trvalý pobyt. Krajský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu, ve kterém šlo o výrazně závažnější trestnou činnost, než které se dopustil stěžovatel.

[24] Stěžovateli lze přisvědčit, že § 174a zákona o pobytu cizinců a judikatura (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2022, č. j. 3 Azs 246/2020-39) ukládají správním orgánům povinnost zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Tato povinnost je dána skutečností, že cizinec si v průběhu předchozího pobytu vytvořil na území České republiky celou řadu ekonomických, společenských, kulturních, ale i rodinných vazeb různé intenzity, které mohou být neudělením požadovaného druhu pobytu narušeny nebo i zcela omezeny. Zákonodárce proto v těchto případech přímo zavázal správní orgány povinností posuzovat přiměřenost těchto omezení ve vztahu k právu na ochranu soukromého a rodinného života, která jinak plyne z přímo aplikovatelného čl. 8 odst. 2 Úmluvy. I kdyby zákonodárce tuto povinnost nestanovil výslovně, plynula by přímo z čl. 8 Úmluvy v případě, že by žadatel tuto otázku vznesl a nepřiměřenost v řízení namítl (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39). Na druhou stranu je nutné připomenout, že čl. 8 Úmluvy negarantuje cizincům právo vstupovat a pobývat na území státu a nedává jim ani právo, aby získali konkrétní typ pobytového oprávnění. Představuje pouze určitou garanci a korektiv toho, že při rozhodování o pobytovém oprávnění či dokonce přímo vyhoštění cizince bude brán v kontextu všech posuzovaných zájmů také přiměřený zřetel na jeho existující osobní a rodinné vazby.

pokračování

[25] Nejvyšší správní soud však ve své judikatuře již také konstatoval, že při posuzování přiměřenosti dopadů není nutné výslovně hodnotit všechna kritéria uvedená v § 174a zákona o pobytu cizinců, ale je třeba výslovně zohlednit pouze důvody, které jsou v daném případě relevantní (viz rozsudek ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 72/2019-32, nebo ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 554/2018-31). Přitom je třeba mít na paměti specifika předmětu řízení, neboť jak zdejší soud uvedl např. v rozsudku ze dne 8. 8. 2018, č. j. 3 Azs 350/2017-29, přezkum rozhodnutí o neudělení povolení k pobytu je z povahy věci mnohem méně intenzivní než přezkum rozhodnutí o správním vyhoštění. V druhém případě jde o daleko závažnější zásah do práv jednotlivce (k tomu srov. blíže rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 9. 2011, č. j. 7 As 112/2011-65). K uvedenému lze odkázat také na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 23/11, č. 234/2012 Sb., ve kterém bylo mimo jiné vysloveno, že „[d]o soukromého a rodinného života může fakticky zasáhnout až rozhodnutí bezprostředně vedoucí k nucenému opuštění země, které teprve vytvořené vazby přetne. Samotné neudělení víza tento efekt nemá.“

[26] Nejvyšší správní soud je názoru, že jak krajský soud, tak správní orgány hodnotily přdestřené skutečnosti zcela v souladu s požadavky uvedené judikatury. Poměřovaly stěžovatelem tvrzenou skutečnost, že na území ČR žije se svými dětmi (které shodně jako on nedisponují žádným pobytovým oprávněním) se skutečností, že stěžovatel spáchal úmyslný trestný čin vydírání, ublížení na zdraví a výtržnictví, a to po narození jeho dětí. Jak přílehavě upozornila žalovaná „ačkoli se odvolatel zaštiťuje pěti nezletilými dětmi pobývajících na území, je třeba mít na paměti, že žádné z těchto dětí nemá uděleno jakékoli pobytové oprávnění. Čtyřem z pěti dětí byl pobyt na území ukončen v roce 2018, jednomu dokonce v roce 2016. Nezletilé děti odvolatele proto pobývají na území nelegálně. Manželka odvolatele taktéž nemá na území povolen pobyt, a navíc odcestovala dobrovolně na území domovského státu. Je proto třeba konstatovat, že nikdo z primární rodiny odvolatele nemá na území povolen pobyt.“ Z tvrzení stěžovatele v nyní řešené věci nelze ani dovodit, že by byla realizace jeho rodinného života v zemi původu vyloučena, jakkoli by to jistě znamenalo zásadní životní změnu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2018, č. j. 3 Azs 350/2017-29, bod 44). Soud dodává, že správní orgány se důkladně zabývaly i dalšími důsledky pro stěžovatelův soukromý a rodinný život, přičemž provedly náležité poměřování v souladu se shora uvedenou judikaturou, a zdejší soud nemá, co by jim vytknul. V této souvislosti Nejvyšší správní soud nemůže shledat ani nic nepřipadného na tom, že krajský soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016-30, ve kterém soud vyslovil: „Stěžovatel si měl a mohl být při páčání natolik závažného úmyslného trestného činu vědom veškerých možných důsledků, které s sebou odhalení předmětné trestné činnosti ponese, a to jak v rovině trestněprávní, tak i rovině zákona o pobytu cizinců (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 2. 1999, sp. zn. IV. ÚS 108/97). Žije-li na území státu, jehož není občanem, musí počítat s tím, že zavrženíhodné jednání směřující proti závažným právem chráněným zájmům tohoto státu, jehož se dopustí, může mít s velkou pravděpodobností za následek, že daný stát ukončí právo stěžovatele na jeho území pobývat. Stěžovatel tak mohl a měl předpokládat, že svým jednáním vystaví obtížím spojeným s ukončením svého kvalifikovaného pobytového režimu v České republice vedle sebe sama i své rodinné příslušníky, a o to více se měl zavrženíhodného jednání vyvarovat.“ Uvedené je třeba vnímat při zohlednění specifik řízení. V souzené věci nebyl stěžovateli odepřen trvalý pobyt z důvodu narušení veřejného pořádku, ale na základě ztráty trestní zachovalosti. V tomto ohledu soud (stejně jako žalovaná v napadeném rozhodnutí) odkazuje na závěry rozsudku

Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2017, č. j. 3 Azs 244/2017-42: „Zdejší soud nesouhlasí se stěžovatelským výkladem významu povahy protiprávního jednání ve smyslu § 174 odst. 1 a § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Z textace prvně jmenovaného ustavení vyplývá, že trestní zachovalost cizince je dána tehdy, pokud nemá záznam v evidenci Rejstříku trestů. Správní orgán I. stupně z výpisu z evidence zjistil, že stěžovatel byl odsouzen [...] za přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, což stěžovatel ostatně nijak nezpochybňuje. Uvedené ustanovení tedy nedává správnímu orgánu žádný prostor pro zohlednění povahy spáchaného trestného činu. Rozhodné je pouze to, zda cizinec byl či nebyl odsouzen za spáchání trestného činu a má tak záznam v evidenci Rejstříku trestů.“

[27] Nejvyšší správní soud považuje za nutné akcentovat i to, že rozhodnutím o neudělení trvalého pobytu nebyl stěžovateli vysloven zákaz pobytu na území, pouze mu nebylo uděleno nejvyšší bytové oprávnění. Jak zdejší soud uvedl rozsudku ze dne 22. 9. 2011, č. j. 7 As 112/2011-65: „Odepření práva trvalého pobytu lze považovat za opatření omezující volný pohyb osoby (tj. odepírající jedno z práv vyplývajících z práva volného pohybu) velmi nízkou intenzitou. Není jím totiž samo o sobě dotčeno právo pobytu tohoto cizince na území České republiky [...]. Dochází pouze k odepření výhod plynoucích ze statutu cizince pobývajícího na území České republiky v rámci trvalého pobytu. Toto omezení přitom sleduje legitimní cíl (obecně zamezení tomu, aby osoba těžila z obcházení zákona, zneužívajícího či podvodného jednání), a je vzhledem k tomuto cíli přiměřené (cizinci budou odepřeny pouze ty výhody, které zamýšlel získat svým jednáním v rozporu s veřejným pořádkem; ostatní výhody plynoucí např. z práva pobytu na území České republiky zůstávají nedotčena).“

[28] Důvodem ke zrušení rozsudku není ani to, že krajský soud opakuje závěr správního orgánu I. stupně, že si může požádat o jiné bytové oprávnění. Takový postup opakovaně aprobovala judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. již citovaný rozsudek ze dne 22. 9. 2011, č. j. 7 As 112/2011-65, jakož i navazující rozsudky zdejšího soudu ze dne 10. 5. 2023, č. j. 10 Azs 60/2023-27, a ze dne 30. 11. 2011, č. j. 3 As 21/2011-85), přičemž judikatura krajských soudů není pro Nejvyšší správní soud závazná. Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelem odkazovaný rozsudek krajského soudu (aprobovaný rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2023, č. j. 7 Azs 66/2023-33) zrušil napadené rozhodnutí, neboť se v něm žalovaná zcela nedostatečně zabývala přiměřeností zásahu do soukromého a rodinného života. Taková vada v souzené věci shledána nebyla.

[29] Ani na základě žádné další stížní argumentace neshledal soud důvod k přehodnocení závěrů krajského soudu a žalované, že neudělení trvalého pobytu nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele. Rozsudek krajského soudu jakož i rozhodnutí správních orgánů mají plnou oporu v právní úpravě a judikatuře. V podrobnostech proto Nejvyšší správní soud odkazuje na odůvodnění krajského soudu, v důsledku čehož nemohl shledat případnou ani polemiku stěžovatele s jeho argumentací.

[30] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl soud na základě oprávnění stanoveného v § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

pokračování

[31] Kasační soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, které by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu